

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE – wspólne wyzwania i jak łączyć wysiłki, by uzyskać lepsze wyniki«”

[COM(2017) 63 final]

(2017/C 345/19)

Sprawozdawca: **Mihai MANOLIU**

Wniosek o konsultację	23.3.2017
Podstawa prawna	Art. 33 i 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	24.1.2017
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	15.6.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	5.7.2017
Sesja plenarna nr	527
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	139/1/4

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Zdaniem EKES-u przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska (EIR) wykazuje, że słabe, fragmentaryczne i nierówne wdrażanie prawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska stanowi poważny problem w wielu państwach członkowskich UE. Spośród pierwotnych ustalonych w EIR przyczyn trudności z wdrażaniem należałoby wymienić brak woli politycznej ze strony rządów wielu państw członkowskich, aby uczynić politycznym priorytetem znaczącą poprawę tej sytuacji i aby zapewnić na to wystarczające środki. Sprawozdania krajowe na temat EIR pokazują, jak wiele UE musi uczynić, aby osiągnąć cele i cele pośrednie ustanowione w 7. programie działań w zakresie środowiska (7. EAP):

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu.

1.2. EKES podkreśla, że prawidłowe wdrożenie dorobku prawnego UE w dziedzinie ochrony środowiska leży w interesie obywateli Europy i przynosi realne korzyści gospodarcze i społeczne. Zdrowie obywateli wymaga zdrowego środowiska. Funkcjonowanie ekosystemów jest warunkiem wstępnym dla rolnictwa i wielu innych rodzajów działalności gospodarczej. Jednakowe wdrażanie norm środowiskowych we wszystkich państwach członkowskich gwarantuje równe warunki działania dla przedsiębiorstw. Przesunięcie gospodarki w kierunku praktyk przyjaznych dla środowiska stanowi ważny potencjał w zakresie modernizacji gospodarki i innowacji, możliwości w zakresie przedsiębiorczości i zatrudnienia oraz dobrych warunków pracy.

1.3. Państwa członkowskie ponoszą główną odpowiedzialność za wdrażanie, podczas gdy Komisja odgrywa główną rolę w zapewnianiu, by to wdrażanie przebiegało właściwie i spójnie.

Wola polityczna i zintegrowanie problematyki ochrony środowiska i innych polityk, a także aktywne zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w proces podejmowania decyzji i przeglądu to kluczowe warunki niezbędne do skutecznego wdrożenia prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska na szczeblu państw członkowskich.

1.4. Obywatele Europy cenią UE ze względu na jej wysokie normy ochrony środowiska. Słabe wdrażanie tych norm – jeśli chodzi o ich jednakowe wdrażanie przez wszystkie państwa członkowskie – podważa wiarygodność UE.

1.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje EIR jako nowe podejście i ważny krok w trwającym procesie, który ma doprowadzić do wspólnego zaangażowania Komisji i państw członkowskich w ulepszanie wdrażania polityki i przepisów w dziedzinie środowiska. Proces ten musi być kontynuowany przy należytych uwzględnieniu efektów synergii, kompleksowego i włączającego podejścia oraz przejrzystości.

1.6. EKES popiera zintegrowane podejście EIR i podkreśla, że musi się ono odnosić również do zintegrowania kwestii ochrony środowiska i polityki społecznej. Wdrażanie celów ochrony środowiska będzie można usprawnić jedynie pod warunkiem że konsekwencje społeczne – dla rynku pracy i dla konsumentów, zwłaszcza dla grup szczególnie wrażliwych – zostaną starannie rozważone i uwzględnione w proaktywny sposób. Instrumenty rynkowe, takie jak reformy w zakresie podatków ekologicznych, to ważne narzędzia umożliwiające osiągnięcie celów wyznaczonych w przepisach dotyczących środowiska. W tym kontekście EKES zwraca uwagę, że należy spełnić zobowiązania do stopniowego wycofywania dotacji o skutkach szkodliwych dla środowiska.

1.7. W nadchodzących latach należy rozwinąć EIR poprzez rozszerzenie jego zakresu, tak aby objął inne obszary prawodawstwa istotne dla środowiska, takie jak przepisy dotyczące klimatu i substancji chemicznych.

1.8. Wdrażanie przepisów dotyczących środowiska należy rozważać w sposób zintegrowany, łącznie z innymi obszarami polityki. Aby ułatwić rozwiązania przekrojowe, należy zorganizować wspólne dyskusje Rady ds. Środowiska oraz różnych innych konfiguracji ministrów. Należałoby doprecyzować związek między europejskim semestrem a EIR, tak aby zagwarantować, że potencjał każdego z tych instrumentów zostanie wykorzystany w optymalny sposób.

1.9. EKES z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji na rzecz ustanowienia zorganizowanych dialogów z rządami państw członkowskich w oparciu o ustalenia zawarte w sprawozdaniach krajowych. W celu zapewnienia skuteczności dialogi muszą być przejrzyste i przynosić konkretne wyniki oraz działania następcze. Należy rozważyć i ustalić dla wszystkich zaangażowanych podmiotów zestaw warunków wstępnych skutecznych procesów dialogu.

1.10. EKES zwraca uwagę na fakt, że skuteczne wdrażanie środków ochrony środowiska zależy częściowo od tego, czy społeczeństwo obywatelskie – pracodawcy, pracownicy i pozostali przedstawiciele społeczeństwa – będą odgrywać aktywną rolę, dzięki umożliwieniu ogółowi społeczeństwa monitorowania prawidłowego wdrożenia przepisów w zakresie ochrony środowiska poprzez swobodny dostęp do informacji o środowisku, udział w procesie kształtowania polityki ochrony środowiska i dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Ludzie muszą mieć dostęp do dokładnych sprawozdań z wdrażania prawodawstwa w zakresie środowiska w miejscach, w których mieszkają i pracują. Wszystkie postępy w zakresie ochrony środowiska dokonały się przy znaczącym udziale społeczeństwa obywatelskiego – strażnika demokracji.

1.11. EKES ubolewa nad tym, że w EIR nie jest dostatecznie odzwierciedlona kluczowa rola społeczeństwa obywatelskiego. Silniejsze zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego mogłoby wzmocnić projekt EIR. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu krajowym muszą mieć możliwość wniesienia swoich uwag i swojej wiedzy do sprawozdań krajowych oraz do zorganizowanych dialogów krajowych i działań następczych z nimi związanych. EKES jest gotów służyć pomocą w organizowaniu dialogu społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu UE.

2. Wprowadzenie

2.1. W maju 2016 r. Komisja uruchomiła inicjatywę w zakresie wdrażania przepisów dotyczących ochrony środowiska (EIR)⁽¹⁾ w celu zapewnienia lepszego wdrażania prawodawstwa UE w dziedzinie środowiska naturalnego w państwach członkowskich UE. Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska jest instrumentem polityki opartym na informacji i współpracy, który nie wprowadza żadnych prawnych wymogów lub obowiązków sprawozdawczych. Ma on stanowić ciągły proces obejmujący co dwa lata sprawozdania Komisji i dialogi z państwami członkowskimi.

⁽¹⁾ COM(2016) 316 final.

2.2. W lutym 2017 r. Komisja opublikowała pierwszy zestaw sprawozdań krajowych 28 państw członkowskich oraz komunikat w sprawie przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska wraz z podsumowaniem ustaleń i wniosków oraz środków, jakie podejmie Komisja.

3. Uwagi ogólne

3.1. Unia Europejska posiada kompleksowy dorobek wspólnotowego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Jednakże właściwe wdrożenie tego dorobku stanowi poważny problem. Krajowe sprawozdania EIR wykazują fragmentaryczne i nierównomierne wdrażanie przepisów w dziedzinie środowiska w państwach członkowskich UE. EIR prawidłowo wskazuje korzyści, jakie płynęłyby z właściwego wdrażania dla jakości życia europejskich obywateli, równych warunków działania dla przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy⁽²⁾. Koszty niewdrożenia szacuje się na 50 mld EUR rocznie⁽³⁾.

3.2. W 7. unijnym programie działań w zakresie środowiska (7. EAP) przyjętym przez Parlament Europejski i Radę w 2013 r.⁽⁴⁾ jednym z priorytetów jest lepsze wdrożenie legislacyjne. EKES docenia fakt, że Komisja przystępuje do wdrażania tych zamiarów za pomocą tego przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska.

3.3. W sprawozdaniach krajowych podsumowuje się informacje, które nie są całkowicie nowe. Jednakże wyraźna wartość dodana polega na tym, że po raz pierwszy przystępuje się do działania w sprawie luk we wdrażaniu w sposób kompleksowy i przekrojowy, przy uwzględnieniu głównych dziedzin prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska we wszystkich państwach członkowskich. Ten nowy poziom oceny umożliwia analizę wspólnych przyczyn leżących u podstaw oraz przeszkód strukturalnych dla zapewnienia lepszego wdrożenia i opracowania środków i narzędzi.

3.4. Podejście EIR pozwala na odejście od reagowania na słabe wdrażanie prawa w drodze postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w kierunku proaktywnych działań poprzez podjęcie działań na rzecz eliminacji pierwotnych przyczyn problemów z wdrażaniem. Jednakże to państwa członkowskie UE są głównie odpowiedzialne za wdrażanie prawodawstwa UE w sprawie środowiska. Należy przyznać, że w wielu przypadkach brak woli politycznej ze strony wielu rządów państw członkowskich, aby znaczną poprawę wdrażania uczynić priorytetem politycznym i aby zapewnić na to wystarczające środki, pozostaje jedną z podstawowych przyczyn problemów z wdrażaniem, o których jest mowa w EIR⁽⁵⁾. Z tego względu EKES cieszyłby się, gdyby dzięki EIR udało się umieścić potrzebę lepszego wdrażania w programie politycznym państw członkowskich UE i posiedzeń Rady.

3.5. Komisja musi stawić czoła niedostatecznemu wdrażaniu prawodawstwa UE przez państwa członkowskie poprzez odpowiednie i rygorystyczne środki, w tym poprzez postępowanie w sprawie naruszenia przepisów. EKES wyraża zaniepokojenie, że dotychczas podejmowane środki nie były skuteczne. Obywatele Europy cenią UE po części właśnie z powodu jej wysokich norm ochrony środowiska. Dlatego słabe wdrażanie tych norm podważa wiarygodność UE w oczach obywateli.

3.6. Sprawozdania krajowe stanowią dobrą podstawę ustrukturyzowanego dialogu między Komisją a każdym państwem członkowskim; umożliwiają również państwom członkowskim wzajemne uczenie się od siebie, ustalanie wspólnych problemów i naukę z najlepszych praktyk zgodnie z zasadą, że dzielenie się jest siłą.

3.7. Jako obywatele, społeczności lokalne i przedsiębiorstwa są podmiotami, które muszą wdrażać środki w zakresie ochrony środowiska. A zatem społeczeństwo obywatelskie musi odgrywać aktywną rolę w EIR. Zasadnicze znaczenie ma uczynienie społeczeństwa obywatelskiego partnerem w tych działaniach.

3.8. EKES docenia to, że Komisja uznaje zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego za ważny atut w zakresie przeglądu działań następczych. Jednak w kontekście EIR występuje jeszcze wiele niejasności, jeśli chodzi o sposób zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego. Udział społeczeństwa obywatelskiego musi zostać zapewniony w całym przebiegu EIR, nie tylko podczas działań następczych. Należy rozwinąć ten aspekt EIR.

⁽²⁾ COM(2017) 63 final, s. 2.

⁽³⁾ Parlament Europejski, „W skrócie”, „Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska”.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 171.

⁽⁵⁾ Opinia EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 77, pkt 1.2).

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Zakres stosowania EIR

4.1.1. Dotychczas EIR obejmował gospodarkę o obiegu zamkniętym i gospodarkę odpadami, przyrodę i różnorodność biologiczną, jakość powietrza i hałas, jak również jakość wody oraz gospodarkę wodną – jest to kompleksowa dziedzina prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska. W następnej rundzie powinny zostać uwzględnione inne sektory, ściśle związane z tymi obszarami polityki. Odnosi się to w szczególności do łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania do niej, co ma kluczowe znaczenie dla wielu polityk środowiskowych, takich jak ochrona przyrody i różnorodności biologicznej oraz gospodarka wodna. Wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie chemikaliów ma zasadnicze znaczenie dla zdrowego środowiska naturalnego, dobrego samopoczucia i czystej gospodarki o obiegu zamkniętym.

4.2. Sprawozdania dotyczące poszczególnych państw

4.2.1. Sprawozdania krajowe stanowią bardzo dobry przegląd wyzwań środowiskowych, przed którymi stoi każde państwo członkowskie, i jego wyników we wdrażaniu prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska. Ponadto EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że sprawozdania krajowe odnoszą się do celów zrównoważonego rozwoju związanych z tymi wyzwaniami. Pokazuje to, że poprawa ekologiczności jest częścią szerszego podejścia do rozwoju zrównoważonego i dążenia do postępu gospodarczego, społecznego i środowiskowego w sposób zintegrowany, całościowy i wyważony.

4.2.2. Sprawozdania krajowe zapewniają także wartość dodaną dla obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w odpowiednich krajach. Nie tylko oferują one zainteresowanym stronom z sektora pozarządowego dobry przegląd sytuacji w ich własnym kraju, lecz także umożliwiają im porównywanie wyników innych państw członkowskich i wskazywanie niedociągnięć i niewykorzystanego potencjału. Sprawozdania krajowe należy uważać za cenne narzędzie społeczeństwa obywatelskiego w europejskich państwach członkowskich, dzięki któremu ich rządy mogłyby ponosić odpowiedzialność za zapewnienie zdrowego środowiska. Umożliwiają one społeczeństwu obywatelskiemu działanie na rzecz lepszego wdrażania prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.

4.2.3. Jednak potencjał ten można wzmocnić dzięki jeszcze większemu zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego w przygotowanie sprawozdań krajowych, dialogów strukturalnych i działań następczych, a także w przegląd sprawozdań półrocznych w kolejnym cyklu dwuletnim. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego mają duże doświadczenie, które mogą wykorzystać do określenia głównych wyzwań środowiskowych, przed jakimi stoi ich kraj. Powinny one zatem być włączane w konsultacje już od samego początku.

4.2.4. W celu ustanowienia procesu ciągłego przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska ważne będzie śledzenie postępów w realizacji zaleceń z poprzednich sprawozdań dotyczących poszczególnych krajów i podsumowanie wyników w kolejnym cyklu EIR.

4.3. Przyczyny niedostatecznego wdrożenia i narzędzia wspomagające udoskonalanie

4.3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja postrzega przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska jako okazję do analizy wspólnych przyczyn niedostatecznego wdrożenia. Ocena wstępna w komunikacie powinna być kontynuowana we współpracy z państwami członkowskimi, w oparciu o bezpośrednie doświadczenia i wiedzę podmiotów pozarządowych podmiotów, a także o badania prowadzone przez ośrodki analityczne i pracowników akademickich oraz Europejską Sieć Wdrażania i Egzekwowania Prawa Ochrony Środowiska (IMPEL).

4.3.2. Komisja już ustaliła istotne wspólne przyczyny leżące u podstaw niepowodzeń: nieefektywna współpraca między władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi, brak zdolności administracyjnych i niewystarczające finansowanie, brak wiedzy i danych, niewystarczające mechanizmy zapewniania zgodności oraz brak integracji i spójności polityki.

4.3.3. Komisja wspomina o kilku przykładach lepszej koordynacji polityki i integracji, takich jak skoordynowane podejście do polityki czystego powietrza i polityka w sprawie mobilności. EKES popiera to zintegrowane podejście i podkreśla, że musi się ono odnosić również do zintegrowania kwestii ochrony środowiska i polityki społecznej. Wdrażanie celów ochrony środowiska będzie można usprawnić jedynie pod warunkiem że konsekwencje społeczne – dla rynku pracy i dla konsumentów, zwłaszcza dla grup szczególnie wrażliwych – zostaną starannie rozważone i uwzględnione w proaktywny sposób.

4.3.4. Ostatecznie za wieloma z tych problemów kryje się brak woli politycznej⁽⁶⁾. Będzie zatem istotne, aby inicjatywa EIR zakończyła się powodzeniem, jeśli chodzi o wdrażanie prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska, traktowane jako kwestia polityczna, i umieszczenie tej sprawy w programach działania UE.

4.3.5. EKES podkreśla także, że warunkiem właściwego wdrażania są odpowiednie kompetencje i wiedza władz. Ponadto kluczowe znaczenie dla wsparcia społeczeństwa obywatelskiego przy udziale w procesie EIR ma podnoszenie świadomości i komunikacja.

4.3.6. Komisja nawiązuje do instrumentów i inwestycji rynkowych i jako narzędzi umożliwiających udoskonalenie celów zawartych w ramach prawnych dotyczących środowiska. EKES podkreślał we wcześniejszych opiniach potencjał reform w zakresie podatków ekologicznych, na mocy których obciążenia podatkowe byłyby przesunięte z pracy na wykorzystanie zasobów z myślą o tworzeniu miejsc pracy i o innowacjach ekonomicznych, jak również o ograniczeniu niekorzystnych skutków dla środowiska⁽⁷⁾.

4.3.7. W tej samej opinii EKES uskarżał się na wciąż udzielane dotacje o skutkach szkodliwych dla środowiska. Dokonano niewielkich postępów. Zarówno reforma podatkowa, jak i stopniowe wycofywanie dotacji o skutkach szkodliwych dla środowiska są wymienione przez Komisję w komunikacie jako ważne instrumenty na rzecz lepszego wdrażania. Jednakże nie przedstawiono podejścia umożliwiającego zmianę tego impasu.

4.4. *Dalsze działania*

4.4.1. Jak wskazała Komisja, odpowiedzialność za właściwe wdrożenie dorobku prawnego UE w dziedzinie ochrony środowiska spoczywa przede wszystkim na państwach członkowskich. Istnieją jednak również istotne kwestie na szczeblu UE, które mogą utrudniać lub ułatwiać właściwe wdrażanie. Inteligentna integracja celów dotyczących ochrony środowiska i innych dziedzin polityki musi rozpocząć się na szczeblu UE – od inteligentnych i spójnych przepisów i od przeznaczania środków. Zazielenianie WPR stanowi dobry tego przykład i można z tego procesu wyciągnąć wnioski. Większa spójność polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju na szczeblu UE mogłaby również przyczynić się do poprawy wyników w zakresie ochrony środowiska w państwach członkowskich UE. Proces EIR powinien być również wykorzystywany jako mechanizm uzyskiwania informacji zwrotnych na temat tego, czy wdrażane polityki lub prawodawstwo UE należy skorygować lub zaktualizować.

4.4.2. W oparciu o wyniki pierwszego etapu EIR Komisja proponuje, aby ułatwić wysiłki państw członkowskich poprzez utworzenie zorganizowanego dialogu dotyczącego wdrażania z każdym państwem członkowskim, zapewniając dostosowane do indywidualnych potrzeb wsparcie dla ekspertów państw członkowskich ze strony ich odpowiedników w innych państwach członkowskich i omawiając wspólne problemy strukturalne w Radzie. EKES z zadowoleniem przyjmuje te środki – mimo że mamy wątpliwości co do tego, czy będą one wystarczające, by poprawić ogólną jakość wyników państw członkowskich w zakresie ochrony środowiska.

4.5. *Dialogi zorganizowane*

4.5.1. Wprowadzenie zorganizowanych dialogów podobnych do podejścia w ramach europejskiego semestru zostało przewidziane już w ramach ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska⁽⁸⁾. W komunikacie brakuje informacji na temat praktycznych ustaleń dotyczących tych dialogów, które nie powinny być pozostawione w gestii rządów państw członkowskich. Należy rozważyć i ustalić dla wszystkich zaangażowanych podmiotów zestaw warunków wstępnych skutecznych procesów dialogu.

4.5.2. Musi zostać zapewnione wyważone uczestnictwo wielu podmiotów pozarządowych, jak również władz regionalnych i lokalnych. Muszą one zostać zaproszone z dużym wyprzedzeniem i otrzymać odpowiednie informacje, tak aby móc przygotować swój wkład.

4.5.3. W celu zapewnienia skuteczności dialogi muszą zostać zorganizowane w sposób ukierunkowany na wyniki. Wyniki oraz dalsze kroki, zobowiązania uczestników i harmonogramy powinny być wyraźnie określone i monitorowane. W ogólnym unijnym programie działań w zakresie środowiska wspomina się o „porozumieniach partnerskich w sprawie wdrażania” między Komisją a państwami członkowskimi. Instrument ten powinien również być rozważony w EIR. Zobowiązania mogą również pochodzić od podmiotów pozarządowych, takich jak przemysł, handel detaliczny czy rolnictwo.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”, (Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 77).

⁽⁷⁾ Opinia EKES-u w sprawie instrumentów rynkowych na rzecz niskoemisyjnej, efektywnie wykorzystującej zasoby gospodarki w UE (opinia z inicjatywy własnej) (Dz.U. C 226 z 16.7.2014, s. 1).

⁽⁸⁾ Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska, pkt 59.

4.6. *Wzajemne wsparcie*

4.6.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje organizowanie wzajemnego wsparcia między ekspertami z państw członkowskich. Należy wziąć pod uwagę bogate i wieloletnie doświadczenie Europejskiej Sieci Wdrażania i Egzekwowania Prawa Ochrony Środowiska (IMPEL).

4.6.2. Wymiana pojedynczych ekspertów powinna być uzupełniona o szersze programy wzajemnego wsparcia między państwami członkowskimi, podobnie jak w przypadku projektów „Twinning” Phare, dzięki którym z powodzeniem wspierano projekty na rzecz dostosowania do dorobku prawnego UE w trakcie procesu rozszerzenia UE w latach 2004–2007. Należy także rozważyć wprowadzenie programów wzajemnej weryfikacji, podobnych do programu OECD w zakresie przeglądu wyników w zakresie ochrony środowiska⁽⁹⁾.

4.7. *Debata na temat wspólnych problemów strukturalnych w Radzie*

4.7.1. Komisja zamierza omówić w Radzie wspólne przeszkody strukturalne dla prawidłowego wdrożenia. Kwestia wdrożenia pojawiłaby się w ten sposób w politycznych planach działania. Brakuje informacji na temat tego, w jaki sposób będzie to organizowane.

4.7.2. Dzięki zazielenianiu europejskiego semestru próbowano w ostatnich latach wykorzystywać ten centralny mechanizm koordynacji między Komisją a państwami członkowskimi również do poprawy wyników w zakresie ochrony środowiska. W ten sposób problemy w zakresie ekologiczności byłyby sygnalizowane bezpośrednio szefom rządów i ułatwiałyby zintegrowane rozwiązania.

4.7.3. Jednakże dotychczas nie odnotowano wielu sukcesów na drodze ekologizacji europejskiego semestru. Komisja nie chce zastępować ekologizacji semestru inicjatywą EIR. Jednakże w tym przypadku należałoby doprecyzować związek między europejskim semestrem a EIR, tak aby zagwarantować, że potencjał każdego z tych instrumentów zostanie wykorzystany w optymalny sposób.

4.7.4. Same dyskusje podczas posiedzenia Rady ds. Środowiska prawdopodobnie nie będą wystarczające. W celu ułatwienia zintegrowanych i przekrojowych rozwiązań należy prowadzić z innymi składami Rady wspólne rozmowy, takie jak wspólne rozważania z udziałem ministrów transportu lub zatrudnienia i spraw społecznych.

4.8. *Prawne środki egzekwowania przepisów*

4.8.1. Komisja słusznie doprecyzowała, że inicjatywa EIR nie powinna zastępować działań prawnych na rzecz usprawnienia wdrażania przepisów w zakresie ochrony środowiska. Takie działania nie należą do zakresu EIR. Jednakże podejście EIR oparte na ściślejszej współpracy będzie skuteczne wyłącznie wtedy, gdy możliwość konsekwencji prawnych i sankcji będzie stosowana w sposób wiarygodny i skuteczny. Ma to zastosowanie do postępowań Komisji w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w przypadku naruszenia prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska, jak również do środków prawnych, dzięki którym rządy na poziomie państw członkowskich i UE ponoszą odpowiedzialność wobec obywateli i społeczeństwa obywatelskiego.

4.8.2. EKES pragnie przypomnieć Komisji i państwom członkowskim, że choć pewne środki służące poprawie egzekwowania prawodawstwa w dziedzinie środowiska zostały ujęte w ogólnym unijnym programie działań w zakresie środowiska, to dotychczas nie podjęto w związku z nimi żadnych kroków. Chodzi tu o:

- rozszerzenie wiążących kryteriów skutecznej kontroli i nadzoru ze strony państw członkowskich na szerszy zbiór unijnego prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska,
- zapewnienie spójnych i skutecznych krajowych mechanizmów rozpatrywania skarg w kwestii wdrażania przepisów Unii w zakresie środowiska.

4.8.3. EKES oceni przygotowywany przez Komisję komunikat w sprawie dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w odrębnej opinii.

Bruksela, dnia 5 lipca 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁹⁾ <https://www.oecd.org/site/peerreview/environmentalperformancereviews.htm>